

Պաշրգ—Բագար Եւսէիյէ Խան վերի յարկ թիւ 16

16 Nafié--Han Balouk--Pazar 16
CONSTANTINOPLE

1863—1866—1902 ՅՈՒԼԻՍ 6

Անցեալ երկուշաբթի, հերա-
յ. Յարութիւն եկեղեցւոյ մէջ երեք
հարմն ու փեսայ գտնուելով՝ Պա-
լիկ խորհրդոյն առաջ ու ետքը կա-
ռուարուելուն համար բանակաւի ու
յուզմունք եղեր, զոյգ մը հարմն
ու փեսայ՝ եկեղեցիէն տուն տա-
րաւ։

ուեր պատկերներ են, և այս գէշ-
քին քննութիւնը պատրիարքական
փոխանորդ Սրբապետին յանձնուե-
լէ։ Երբ լրանցաւ Պատկեր եկեղեցւոյ
մէջ կատարելու որոշումը, մեք ինչ
ինչ գիտողութեամբ յիշեցինք թէ
ուրիշ անգամ ալ այդ որոշումը ե-
ղած, բայց գծաւարտութիւններ տես-
նելով գործադրութեան մէջ՝
Պատրիարքարանը ստիպուած է
պարտաւորիչ չլինել Այս յիշատա-
կութիւնն ընելով կողմնաւոր ընել
թէ՝ փորձուած բան մը վերստին
փորձել խոհանարարութիւն ու իմաստու-
թիւն չէ, բայց լսելի չեղաւ։ Այս
գեղեցիկ գործն ալ տեսնուեալ լսելի
լինելով։ Դիտելով Պատրիարքարանը թէ՝
Բերայի գէշաբը, իբրեւ հետաքրքր-
րական ու ծաղու տրոփանի ինչ՝ օ-
տար թերթեր ալ հրապարակող այժ
բերին . . .

— Մակուայէ հանրածանօթ
ժամհարեան եղբարք այս անգամ
ալ 10 հազար ֆրանք գրկեր են
Մարտիկ Որդանոցի տարեկան ծա-
խուց համար։

— Էլիմանէ՝ Տ. Բաղարատ
վարդապետ Վարդապետան Պարս-
կաստանի Հայոց վարժարանաց ընդ-
հանուր տեսուչ անուանուեալ է։
Շատ լաւ տնօրէնութիւն է։

— Փարիզի ժամ Բուսնի փողոցի
մէջ, Հայ եկեղեցւոյ մը շինութեան
յատկացեալ գետնի պիւման արա-
ւորութիւնը կատարուեալ է երկու
շաբաթ առաջ, ի ներկայութեան
Իւթիւնեան Տ. Գեորգ եպիսկոպոսի
և Պ. Մանթաօֆի, որ ինչպէս ար-
դէն ծանուցած եմք՝ ինքնայոթար
յանձն առած է վճարել շինու-
թեան ծախքը։

— Օտէսայէ լուր կը տրուի թէ՝
վաղեմի կարեւոր կապի մը գոր-
ծադրութեան ժամանակն հասած
է 20 - 25 տարի առաջ, Գրիգոր
Անտոնեան Սերբերինիով անուն
ազգային մը, Օտէսայի Հայոց հո-
գեւոր Նովի Քորատանեանց Արթ.
Տ. Գրիգոր առաջ քահանայի յոր-
գործանք, 40,000 ռուպլի կտակած
էր, պայմանաւ որ տարեկան տո-
կոն իւր և ամուսնոյն մահուանէն
ետքը տրուի հետեւեալ հաստա-
տութեանց. — 960 ռուպլի՝ Վա-
նայ Հայկազեան ու Ս. Սանդիստեան
վարժարանաց, 240 ռուպլի՝ Ս. Էլ-
միանի ճեմարանին, 240 ռուպլի՝
Ս. Երուսաղիմայ ժառանգաւորաց
վարժարանի, 160 ռուպլի՝ Օտէսա-
յի Հայոց ծխական երկսեռ վար-
ժարանի։ — Կատարար Գրիգոր
Յ տարի առաջ, և կրնա նախորդ
ամսոյ 16 ին մեռած ըլլալով՝ Արթ.
Տ. Գրիգոր Հայնի փաթեցեր, պէտք
եղած գործողութիւնները կատա-
րել, և հաջորդել է որոյ անկ է։
Տ. Գրիգոր Հոյ այս աշարջութիւնն
ու հոգածութիւնը գոյութեան ու
չնորհալարութեան արժանի է։

— Էլմիանէ լուր եղած է թէ՝
Օչական գիւղի մէջ Ս. Հայրապե-
տին բնակութեան յատկացեալ
սենեակները գործը մտնել կողպե-
տել և տակաւին չեն բռնուել։

— Մամուլ զուգարարութիւն
արտօնատէր հանդուցեալ Գեորգ
Էֆէնտիի որդւոյն, Արմենակ է-
ֆէնտիի հետ՝ օրիորդ Թադեոսի Պ.
Թահաֆեանի ամուսնութեան հան-
դէսը կատարուեցաւ երկուշաբթի
Հիւանդանոցի մատարն մէջ, նա-
խագահութեամբ Գեր. Տ. Մեհրուպ
Ս. Արքեպիսկոպոսի ներկայ գլու-

նրուեցաւ յոյն քահանայ մ'ալ,
Յունաց նախորդ Պատրիարք Տ. Կո-
տանդ խանութի կողմանէ, որ Մի-
տիլի և ի Կ. Պոլիս ոչ սակաւ հոգ-
տարած է Արմենակ Էֆէնտիի նիւ-
թական ու կրթական պիտոյից հա-
մար։ Կը չնորհաւորեմք Արմենակ
Էֆէնտին և իւր նորապսակ ըն-
կեցն։

— Յաւելով կ'իմանամք թէ՝
Իւթիւրի Առաջնորդ Գեր. Տ. Մեքի-
մեդեկ Սրբապետն տակաւին բժշ-
կական խնամոյց ներքեւ կը գտնուի։

— Իւթիւրի հանրածանօթ ազ-
գայիններէն Կարապետ Էֆէնտի
Պաշտօնէն որ ժամանակէ մը ի
վեր աշխատութեան գաղութած, օ-
գափոխութեան ու գարմանի հա-
մար Եւրոպա կը գտնուէր, ի Փա-
րիզ մեռել, և մարմինը Իւթիւր փո-
խադրուեալ է։

— Թողտալի Չիլէ գիւղաքա-
ղաքի մէջ ազգային վարժարանի
մը հիմնարկութեան հանդէսը կա-
տարուեալ է Մայիս 23 ին, ի ներ-
կայութեան Գայմազաւին, Հաքի-
մին և այլ պաշտօնաւոր անհաշ-
տօն անձանց։ Այս առթիւ բարե-
մաղթութիւններ եղեր, սեղան տըր-
ուել, և մատաղ բաշխուել է բան-
տարիկոյ ու կարօտելոյ։

— Աւստրիոյ կառավարութիւ-
նը առաջարկեալ է՝ 1 միլիոն ֆիօրի-
նի (իւր 113 հազար ոսկի) գնել
Վիէնայի Միլիթարեան միաբանու-
թեան վանքն, և միացնել զին-
ուորական գործի հաստատութեան
բայց միաբանութիւնը 3 միլիոն
ֆիօրին պահանջել է, առարկելով
թէ շինութեան համար 230 հազար
ֆիօրին ծախք եղած, և գետնի
որ կայտերական եռէր մ'է, տեղի
ստացած է այժմ։

— Աւստրիական ու հանրային
շինութեան նախարարութեան ար-
ձանագրութեան գիւմանի անօրէն
Խնդիր Էֆէնտիի Գեր. Տ. Գեորգ
Հայնի կնքեց մահկանացուն, յետ
կարճատեւ հիւանդութեան, և հե-
տեւեալ օրը Բերայի Ս. Երուսաղի-
միւն եկեղեցւոյ մէջ կատարուեցաւ
յուզարկաւորութեան հանդէսն։
Շատ տարինեք ի վեր կը գտնու-
ուէր յիշեալ պաշտօնատան մէջ,
և կը մեծարուէր իբրեւ յաջողակ ու
գործունէայ Պատրիարքարանի մէջ
ալ պաշտօն վարած է երբեմն։

— Պրուսիոյ Առաջնորդ Գեր.
Տ. Յովհաննէս եպիսկոպոս Արչարու-
նի՝ անցեալ կիւրակէ Գրնալը կըդ-
գիի եկեղեցւոյ մէջ հանդիսաւոր
Պատարագ մատուցէ։ Ներկայ գլու-
նրուեցան անդղիացի հիւրեր ալ։
Սեղան տուաւ տեղւոյն Թադական
խորհրդոյ տոնեանպետ Միհրան է-
ֆէնտի Սեթեան։

— Պիլէճիկի Առաջնորդ Գեր.
Տ. Մովսէս եպիսկոպոս Կէօմիւրեկ-
եան՝ այս շաբթու մայրաքաղաք
Եկաւ։ Ինչպէս յայտնի է՝ Ատանա
պիտի երթալ Կիլիկիոյ կաթողիկոս-
ական ընտրութեան վերակացու-
թեան համար, և Բ. Գուրը պէտք
եղած հրամանը տուած է այս պաշ-
տօնին գործադրութեան համար։

— Գահիրէէ կը գրեն թէ՝ Ե-
գիպտոսի գիւղաքաղաքացի մէջ
հայերը կրթական գործն յառաջ
կը տանին, թէ՝ Իպրահիմիյէի մէջ
արդէն երկսեռ ծաղկոյ մը բացած
են, և թէ՝ Ասիւթի (Վերին Ե-
գիպտոս) ազգային ալ բազմա-
ցած են և վարժարան պիտի բա-
նան։

— Սըլվանի մէջ՝ տղաբաղի ար-
հեստաւորաց գործ հայկական
համար՝ Աղքատախնամ մարմին մը
կազմուեալ է 200 հոգի բաժանորդ-
գրուել են՝ շաբաթական 20 փարա
բաժնով։

— Պարսկաստանի Հայ երի-
տասարդ գործարանապետ մը՝ Պ.
Կ. Աւետեան՝ իւր նշանաւորութեան
ու ամուսնութեան առթիւ, 30,000
լուպլի նուիրել է՝ Թէհրանի մէջ
իւր ամուսնոյն անուամբ ազգայնաց
վարժարան մը բանաւոր համար։ Պ.
Աւետեան՝ այս կրթական բարե-
գործութիւնը ընել որոշել է, ա-
մուսնոյն նուիրելիք գոհարեղինաց
փոխարէն, և ամուսնին ալ յօժա-
րել է։

— Պիլէճիկի ազգային, եկե-
ղեցւոյն սեպհական գետնի վրայ,
իբրեւ եկեղեցական կարուած՝ բա-
զանիք մը շինուեալ ձեռնարկել են
հանգանակութեամբ, և յանձնա-
ժողով մը կազմել են հանգանա-
կութեան ու վերակացութեան հա-
մար։

— Չիլիքերի մէջ վախճանեալ
Պաղտատեան Օհան Էֆէնտիի մար-
մինը առաջիկայ շաբթու մէջ մայ-
րաքաղաք կը փոխադրուի, և ի
Բերա Ս. Երուսաղիմիւն եկեղեցւոյ
մէջ կը կատարուի յուզարկաւորու-
թեան հանդէսը։

— Բաղէշի ծանօթ ազգային-
ներէն Շուրիկեան Մ. Դարիպան ա-
ղա, նախորդ ամսոյ 22 ին մեռել
է 98 տարեկան հասակի մէջ։ Նը-
շանաւոր էր բարեխիղական գործե-
լով, և կայսերական կառավարու-
թեան ալ մեծարուած է երբեք ան-
գամ երուսաղիմ գաղթած, առա-
ջէն նուիրած, և ի վերջոյ 300 ոս-
կի տուած էր՝ տոկոսը ժառանգա-
ւորաց վարժարանին յատկացնելու
պայմանաւ։ Յաղարկաւորութիւնը
մեծ հանդէսով կատարուել, և
մարմինը տափալուել է Գոմայ Ս.
Աստուածածին վանքին պարտեղին
մէջ։

— Մանիշաթըրի Հայոց հոգե-
ւոր հովուութեան հրաժարեցուցեալ
Տ. Թորոս քահանայ Ջուլայիցի
գառ բացել է եկեղեցւոյն հոգա-
բարձութեան դէմ, և պայմանեալ
ժամանակի թիւով կը դադարէ,
առարկելով թէ զինքն արձակած
են առանց բանաւոր պատճառի։
Ահա հետաքրքրական դատ մը . . .
Այս ալ նորութիւն մ'է։

— Լրագիրս անցեալ ամսոյ 13
ին և 29 ին շաբաթ օրերը Հրատա-
րակեցաւ՝ տօնի և մեր անհանգըս-
տութեան պատճառաւ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մօտերս ի Փարիզ վախճան-
եան Միլիթարի Ալէքսանդր 11/2
միլիոն ֆրանք կտակել է, ընդ
տրամադրութեամբ հիւանդ կառա-
վարութեան՝ Ալէքս. քի կամ Պրէտ-
նի մէջ հիւանդանոց մը կառուցա-
նելու համար։

— Պատուիրուել է որ՝ այսու-
հետեւ Շրոտարայի վարժարանաց մէջ
Թուրք լեզուա խօսին փոխանակ
աւլաններէն։

— Էտիլիէի երկրագործական
անտուկին պաշտօնայ Շապան է-
ֆէնտի՝ 240 ոսկի իրացնելուն հա-
մար՝ վեցամսեայ բանտարկութեան
ու այդ գումարին վճարման դա-
տապարտուել է։

— Օգոստ. Սուլիման տիւնա-
կու ժամայոյ մը ու զիմայ նուի-
րեց Գարատալի իշխանի որդի Մի-
քո իշխանի, անոր ամուսնութեան
առթիւ, և ազամանդ աղարդ վար-
սակալ ու ազարանջան հարսին,
նախալի իշխանուհին։

— Թիմուրի գաւառակի հար-
ցաքնիչ Մազուր, և անոր օգնա-
կան Խուրուի Էֆէնտիներն գաւառի
ենթարկեցան, ապօրինի կերպով՝
մարդ բանտարկելուն համար։

— Բարձր. Մեծ Եղարքոս Սա-
յիտ փաշա՝ անձնական տկարու-
թեան պատճառաւ քանի մ'օրէ ի
վեր պաշտօնատեղիէն բացակայ կը
գտնուի կայսերական հրամանաւ։
Նախարարաց ժողովը չորեքշաբթի
գաւառական նախարար Ապա իւլ-
Բահման փաշայի նախագահու-
թեամբ նիստ ըրաւ։

— Իւթիւրի մերձակոյ Ահմէտի
գիւղի մէջ՝ Էմինէ անուն 14 տա-
րեկան աղջիկ մը ըրիով սպանուել
է եղբորէն, անոր առաջարկած ան-
ձին հետ չամուսնանալուն համար։

— Կ. Պոլիս Սիլիւրի գաւառի
կողմը, Միլիթարի անուն պարտի-
զան մը, հնգամեայ գաւառը քո-
վը, քնացել է արկիւնայէն ետքը
պարտեղին առաջանին մէջ տեսել
է որդւոյն անշունչ դիտել . . .

— Էրզրումի մէջ, նախորդ ամ-
սոյ 23 ին կիրակէ օրը, կառավա-
րութեան ապարանքին վերնայար-
կէն հրդեհ ծագելով՝ ապարանքն,
զինուորական պաշտօնատունը, և
կիցն ու գէմը գտնուող շէնքեր՝
փռու մը, ճաշարան մը, խանութ
մը, կայքն, միսիր դարձել, հըր-
դեհին առաջին առելու համար քա-
նի մը խանութ վար առնուել, և
13,000 լիւրայի վնաս եղել է։

— Միլիթարական իտալական
նաւատորմը մօտերս պիտի այցելէ
արեւելեան շուրհիւ, և Կ. Պոլիս
գալով՝ հրամանատար ծովապետ
Բալուսիֆօ՝ Օգոստ. Սուլիմանի պի-
տի մատուցանէ իտալիոյ թաղաւո-
րին ընծաներն։

— Սէլանիկի օտար վաճառաց
մաքսատան անօրէն Սամի պէյ՝
պաշտօնավարութեան տեսն խա-
ղախութիւններ գործած փախած
ըլլալով՝ ձերբակալման հրաման ե-
լած է։

— Իւթիւրի մէջ Ժէրէմի Սպար-
թայի անուն մէկը՝ ինքզինքն հորը
նետել, գիւղացի մը ինքզինքը
կախել, և Քեհնիֆօն անուն մարդ
մը մկրատ մը կողմ միսրով՝ անձ-
նասպան եղել են։

— Ի Բերա Բանկալի, Վիէն-
նական Միլիթարեանց վանատան
եկեղեցիէն բաւական արժէքաւոր
անօթներ գողցուել են։

Պատուակալ, Աստիֆան Եւ Պաշտօն-
Սիլիւրի կառավարութիւնը՝ երբեմն
Պաշտօնի կառավարի Թէֆիկ փա-
շայի։ — Խարբերի տոմարակալու-
թիւնը՝ Համայի համարակալ Հասպի
Էֆէնտի։ — Երկրորդ աստիֆանի Շէ-
ֆազալ պատճառաւ մայրաքաղա-
քի Սերպ գետան գորավար կրու-
չի Մարա, Լէպա ու Օլկա գետերը։
— Արապիկի ազգային վարժարանի
Թուրք լեզուի ուսուցիչ կարգեցաւ
Հաճի Մամուտ Էֆէնտի։ — Հիւանդ
երկաթուղւոյ Նիքէ ջրաղբաւ՝ ոտի-
կանութեան պաշտօնական Պետրոս
Սէզայի Էֆէնտի։ — Խարբերի նա-
հանգի Օվանդ գաւառակի դայմագա-
նութիւնը՝ Միլիթարի վարժարանի չըր-
ջանաւոր Մէհմետ Նուրէտին Էֆէն-
տի։ — Սիւլէյմանի գաւառակի կա-
ռավարութիւնը՝ Մուսուրի նահանգի

Մէքիմպը Իլիաս Սամի Էֆէնտիի
Պաշտօնի աստիֆան Պէրուի տոմարա-
կալ Մուսթաֆա պէյի։ — Թաշոյի նա-
խագահ կառավարութիւնը՝ Բոսովա-
յի ու Մանասիւրի նահանգաց քննիչ-
ներէն Քեաղիմ Էֆէնտի։

Գ Ր Ս Մ Ա Կ Ա Ն	
Կ. Պոլիս, 6 Յուլիս 1902	
Օտմանեան Քաղաք	30-16
Բուլղի երկաթուղի ֆրանք	114-1/2
Թրամուէյ	580
Օտմանեան յիւրս 100 դրուչի	
Մէքիմպ	108-3
Մէքիպ	102-2
Շինգի	103-3/4
Վեցուց	102-1/3
Բուլղի թղթագրամ	8 61
Ռուսիոյ Բուլ	90
Գաղղիական լիւրա	87-23
Անգղիական լիւրա	110-4
Գրիմպ	51-9

Կ Լ Ն Դ Ր Ո Ւ Ի

Լրագրոյ հետ բաժանորդութեան հա-
շիւ ունեցողներէ՝ ԱՆՅԱՊԱՐ, վճարել։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գաղղիոյ մէջ հանքային ըն-
կերութեան մը տնօրէնները միա-
բանել, և 7 միլիոն ֆրանք չափ
գումար մը խարդախութեամբ չոր-
թեր են։ Իմացութեամբ այս խա-
ղախութիւնը՝ ընդհանուր դատա-
խաղին կողմանէ քննութիւն բաց-
ուել է։

— Նիսէ հեռագրուած է թէ՝
Քրէտի Լիօնէ գրամատան մանա-
ճիւղի շէնքէն հրդեհ պատահել
տարածուել, բոլոր գիւղերը տեւել
և մեծ վնաս պատճառուել է։ Ու-
րիշ հեռագիր մ'ալ ծանուցած է
թէ՝ հրդեհը Փիլիի հրապարակին
վրայ մեծ չոռմարտնէ մը պատա-
հած, բոլոր շէնքն այրած, և Քրէ-
տի Լիօնէ գրամատան ալ այրիլ
սկսած է։

— Ալէքս. քի մետրոպոլիտը վախ-
ճանել է։

— Զանդուպի Էմին կաթ-
ուածաւոր եղել է։

— Անգլիոյ գաղթականու-
թեանց նախարար Պ. Զէմպլէյն
որ գիտածով մը վնասուած ու
գարմանի ենթարկուած էր, ա-
ռուղացել ու նախարարաց ժողովին
ներկայ գտնուել է։

— Գարատալի Նիքոլայ իշխանի
երկրորդ որդի Միքո իշխանի հետ՝
Սերպիոյ Ալէքսանդր թագաւորի
ազգականներէն օրիորդ Նախալի
Գոմարթանիսովիչի հարսանեաց
հանդէսը կատարուեցաւ անցեալ
շաբաթ օր ի Զէթիէն, ի ներկա-
յութեան նախարարաց՝ գեղականաց
և օտար տէրութեանց ուսանց պատ-
ուիրակաց։ Միքո իշխան՝ 23, և
իշխանուհին Նախալի՝ 20 տարեկան
են։

— Իտալիոյ թագաւորը, որ
անցեալ կիրակէ արտաքին գոր-
ծոց նախարարին հետ Պետրոպոլի
համեմով կայսրէն ու կայսրուհիէն
չառ սիրալիկ մեծարանք ընդուն-
ուեցաւ, և երկու կողմանէ բարե-
կամեական յայտարարութիւններ ե-
ղան, — հիւղաղբի մեկնեցաւ։

— Ամերիկայի մէջ 3 միլիոն
ֆրանք հաւաքուել է Մարթինիքի
արկածելոյ համար, իսկ Գաղղիոյ
մէջ՝ 1 միլիոն չափ։

— Գաղղիոյ կառավարութիւնը
սկսած է փոփոխել՝ տունց արտօնու-
թեան բացում և կրօնական միա-
բանութեանց ձեռքը գտնուած

դպրոցները : Նախարարացեալը ըստ էութեան արդարեւ դպրոցներուն թիւն է 2300 ի չափ :

== Ի Փարիզ՝ հիւժարատար աղայոց հիւանդանոցին ի նպաստ վիճակահանութեան առաջին պարբերէն 230 հազար ֆրանք՝ ապաւինեցան զօրծարանի մը պաշտօնէսը : Մարի կարնիէ անուն օրերը մէկ շահեր է, և բնաւ չէ յաւաքել : Եւ մեծ բազմութիւն լուրս իմանալու տեսնէ :

== Սոսկաի փոթորիկ մը՝ Հունգարիոյ բազմաթիւ քաղաքացի մէկ մեծ քանակ պատճառներ է : Լոկաս քաղաքի մէջ շատ տուններ փակուեցան : Եւ ծառեր արմատախիլ եղան :

== Պուլղարիոյ իշխանութիւնը՝ Էկզարքարանի յատկացեալ տարեկան 172,000 ֆրանքէ 380,000 ֆրանք զեղելու է :

== Հռոմայ Պապին Յոբերանին առթիւ, անցեալ կիրակէ ճաշարուեր է 1300 ի չափ աղքատաց :

== Անգղիոյ թագուհին՝ թէյի կողմէն տուեր է 30,000 ի չափ մանչ ու աղջիկ դպրոցական տղայոց :

== Գաղղիոյ մէջ այս տարի խաղաղութեան շատ նուազ ըլլալուն համար՝ օտար երկիրներէ, մասնաւոր ի վերջին հասանգէ զինի չափ մար մեծ քանակ խաղող գնել պիտի հարկաւ լինէ :

== Պէտնի համալսարանի մէջ յառաջիկայ աշնան դպրոց մը պիտի բացուի, և դասախօսութիւններ պիտի ըլլան լրագրել խորագրութեան ու հրատարակութեան համար :

== Փարիզէ վերայու ուղեւորեալ կառավարի մը մէջ՝ երկուստեք մը դաշնային ծանուցեալ վերաբերել է գերմանացի թիւի մը : Իսկուհի է երկուստեքը, բայց չէ յայտնել ո՛վ ըլլալն :

== Պետրպուրկէ կը հեռագրեն թէ՛ Լուկա գետին վրայ շողեւնաւ մը ընկղմեցաւ, և 30 հոգի զոհ եղան :

== Հնդկաստանի փոխարքային ամուսին տիկինը՝ հնդկական թանկ կաշի կերպաններէ պատրաստուած երկու շրջաղեւտ, և ճաշոնի կայքուհին՝ սակաւագուծութեամբ լինելով լի չորս վանդակ նուիրել են Անգլիոյ թագուհւոյն, թագազուութեան տոթիւն : Թագուհին չափ հաւանք է չըջաղեւտներուն :

== Յունաստանի Իսթին դրամատան տոմարուն կեղծերը գրուեցան եւնիքսի Բրոքսթէմ աւանդաւոր մը քով, և Աթէնքի մասնաճիւղը միւս ճիւղերուն հաղորդել է առ ի զգուշութիւն :

== Անգղիոյ նախարարացեալ Լորտ Սալիսբըրի ինչպէս կըսուէր ժամանակէ մը ի վեր, հրաժարեցաւ, և երեւոյթանալի ժողովոյ նախագահ Պ. Արթըր Պարթուր յաջորդեց, որ նշանաւոր ատենախօս, գիտնադէտ և մեծ կարեւորութեամբ մէկ է : Ետեւոր թագաւորը՝ Վիկթորիա պատանդանի տկանակաւ աստիճանը ընծայեց Լորտ Սալիսբըրիին :

== Ի Փարիզ, ազգային տոնի զօրահանդէսին ատեն, 300 քաղաքացի ու 20 զօրականք արեւելաբաններ հիւանդացիներ, ու յիսուսպետ մը մեռեր է : Լոնտոնի մէջ ալ հարկաւոր անձինք արեւաֆար եղան, և մէկ քանի մեռեր են :

== Առաջիկայ Օգոստոսի 9 ին պիտի կատարուի Անգլիոյ Էտուարտ թագաւորի թագադրութեան հան-

դէան, եթէ առողջական վիճակին բարեօրոճումը չարեւանակէ : Քէյս Դիւքը ալ Գամիլ աւանդաւորական դրամատուն մը, որ իւր ինքնաշարական սնտուկ կը ծառայէր, անանկացի է : 88,000 հոգի այս դրամատան յանձնէր են իրենց ինքնաշարած աւելցուցած դրամներն :

== Սերպիոյ կառավարութիւնը՝ մտադրել է խորհրդարանին մասնաւորութիւնը՝ ըստ պաշտօնէից ամաւորութեան 400 ին 3 մը զեղելու ծրագիր մը :

== Պէտնի Ատկամ գիւղաքաղաքի ընկերներէն ծերունի մուրացիկներ մը ընտելարանը գաղեր մտեր, և 4000 ֆրանքի ոսկի ու արծաթ մանր դրամ գողցել են : Ոստիկանութիւնը իրանալով՝ յաջորդ է գտնել գողերը, և մուրացիկներն ընտելարանը խուզարկելով՝ տեսնել է երկու անտուկ, 30,000 ֆրանքի չափ դրամներով լի : . . . Մուրացիկներն ընտելարանը աղաւթի ու զարշահու է, և ինքը մուրացի չափով ու վաճառութեամբ կ'աւելի եղան . . . :

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Ճարտնի մէջ այժմ 500 ի չափ լրագրել ու հանդէս կը հրատարակուի, որոց միայն մէկ քանի օրագիր են, ապագրական նշանագրերը շատ բազմաթիւ, և աշխատանքային օրականները մեծաքանակ ըլլալուն համար :

== Ամերիկայի հանրաժանութիւնը՝ իրանալով Բոքսթըլը՝ անցեալ աւիս 15 միլիոն ֆրանք տեսնել է իւր ունեցած բաժնեկիցիոց տոկոսին համար : Պ. Մորիս, վանտեպէթը՝ 10 ալան, և ուրիշներ՝ 7 1/2 միլիոն ֆրանք :

== Թուրքիոյ օսկիոնի բերքն այս տարի 12,620 կողով պիտի ըլլայ : 3050 կողովը՝ Գոնեայէ, 1340 ը՝ Այտընէ, 4130 ը՝ Պրուսայէ, 300 ը՝ Էնգարէ, 1100 ը՝ Սըլայէ, 2700 ը՝ Սէլանիէ :

== Աթէնքի մէջ վերջին ժամանակներէ գրեթէ նորութիւն մ'եղած է անձնապաշտութիւնը : Վերջին 15 օրուան մէջ 15 հոգի անձնապաշտ կ'ընէին, և մեծ մասն՝ իրական սեռէ :

== Լոնտոնի կայարանային մէջ աղքատիկ մարդիկ իրենց օրապահիկը կը հալածուին : Գնալով ա՛յն ուղեւորացի տոմարն, որոնք չեն ուղեր բազմութեան մէջ մանկ տուն գնելու համար, կամ կը զգուշանան քսակահատներէ : Սակայն այդ փոխանորդութիւնն ընող մարդոց ոմանք սոմարի դրամը կ'ուտնուն խոյս կուտան :

== Հնդկաստանի անցեալ տարի 1 միլիոն 593 հազար թոնէլաթօ բրնձ արտածուել է, մինչդեռ երկրին բնականաց անդեան շատ պէտք ըլլալուն համար արգելուած է արտածութիւնը : Անցեալ տարի 18 է մինչեւ 25, Պրուսայի մասնաւոր շուկայի տարուեր է 373 հազար 260 քիւն խոզակ :

== Ամերիկայի Ս. Պարմիտի քաղաքի մէջ մօտերս շինուել է գինիի տակաւ մը, որ կրնայ պարունակել մինչեւ 80 հազար կալօն գինի : Բոլանդալ աշխարհի մեծագոյն տակաւային առաջինը կը համարուէր՝ Գերմանիոյ Հայդելպէրկ քաղաքի մէջ գտնուած տակաւն, որ 50 հազար կալօն կը պարունակէ :

== Մոսկուոյ վրայ արկածաւոր նաւեր խորը մնացած երկաթ ու շրջաթայ, 150 թոնէլաթոյ չափ՝ Անգլիոյ արեւելեան եղեղին հանուեր է անցեալ տարի :

== Աւստրալիոյ Նիւ-Սալթուոյ քաղաքացիներ խորհրդարանը կանոնադրել է որ՝ 20 տարեկանէ վար եղող աղջիկները գինեւանայ մէջ չգործածուին, և 13 տարեկանէ վար եղող տղայոց՝ ըմպելի չվաճառուի :

== Անգլիոյ կայսր կից լրագրին հրատարակել է թէ՛ տարալին տոթութիւն օրերուն մէջ, փոխանակ ստուգ-

եալ օչարակներ խմելու և պղպղաղակներ ուտելու, եթէ առաւօտները կանուխ հետեւան կամ ձիով պոյս մը ընեն, անուշեղեմ մինչեւ երեկոյ ջերմութեան կը տակայ մարմինը և չխանգարի առողջութիւնը :

== Մոտերս վախճանեալ անգղիացի մը՝ Չարլս Կասպօ անուն՝ 500 հազար անգլիական լիւրա կտակել է Լոնտոնի Ս. Թոմաս հիւանդանոցի համար :

== Գաղղիոյ կառավարութիւնը՝ 1871 է մինչեւ ցարդ, գրեթէ 20 միլիոն ֆրանք վճարած է ծովային զօրութեան համար :

== Ի պաշտօնէ հրատարակուած է թէ՛ Միացեալ Նահանգաց արմտեաց լեռքն այս տարի մէկ միլիոն գրիւն աւելի է նախորդ տարու լեռքին քանակութիւնէն :

== Անգլիոյ Լէվըրուլ քաղաքի հաւանագիններն՝ անցեալ ամիս, 9400 հոգի ուղեւորներ են՝ յԱմերիկա գաղթելու, և 6000 հոգի՝ Ամերիկայի անգլիական գաղթականներն երթալու համար :

== Ի Լոնտոն՝ կառավարութիւնը 7000 լիւրա ծախք ըրեր է՝ Հնդկաստանէ թագադրութեան հանդէսին դաշող լեռնի իշխանաց ընդունելութեան համար :

== Գաղղիոյ մէջ ամուսնացեալ ընտանեաց ճին 1 մը զաւակ ունին :

== Անգլիոյ երկաթուղեաց ընկերութիւնը օրը 1300 լիւրա կը վճարեն արկածներէ վնասելոց համար :

== Փարիզի մէջ 2000ի չափ բաղդահմայ կայ, որ տարին 600 հազար լիւրա կը չահին :

== Ամերիկայի Չիքագօ քաղաքի մէջ տիկին Չիքա Վալլիս չըջաղեւտին համար 7000 անգլիական լիւրա տրուած է : Աղամանդ են կոնձակները : Այս տիկինը լսելով որ Լոնտոնի սեղանաւորաց միոյն չըջաղեւտին համար 3000 լիւրա վճարուած է, ինքը 7000 լիւրայի չըջաղեւտ չինել տուեր է՝ անկէջ գեր ի վերոյ գտնուելու համար :

== Ֆրիզլանտի մէջ՝ այս ու կին մը իրենց ամուսնութեան 70դ տարեդարձի հանդէսը կատարել են :

== Անգլիոյ աղանակներէն Լորտ Բոքսթըրի շատ սիրահար է հուսթանցի Ուոտի տարի գրեթէ 2000է աւելի համակերպ կը զրկուին իրեն, և հուսթաններ գնել կ'առաջարկուի :

== Բոլոր աշխարհի մեծագոյն առաքատանաւոր՝ Համբուրկի Ֆէրտալգ ընկերութեան սեղանական Բրուքսթըլ անուն առաքատանաւորն է, որ 120000 թոնէլաթոյ տարողութիւն ունի, և եթէ օդը նպաստաւոր ըլլայ՝ կրնայ ժամը 16-17 մղոն ընթանալ :

== Ամերիկայի Բէնիլլանիոյ հաւանագին մէջ՝ այս ու կին մը, որ 12 տարիէ ի վեր ամուսնացած են, ունին 16 զաւակ, որոց եօթը երկուորեակ են :

== Ճարտնի Թօրի քաղաքի մէջ 600ի չափ մարդիկ փողոցները պատմութիւն խօսելով կը ձարեն իրենց ապրուստը : Փողոցներուն անկիւնները սեղան դրած կը բազմին, և իրենց չորսը հաւաքողներուն պատմութիւններ կը խօսին : Պատկերներ ալ ունին, զորս կը ցուցնեն պատմութեան յարմար կէտերուն մէջ :

== Փարիզի մէջ կարգ մը կանայք սկսեցին ոսկեղօծել իրենց ըզուցանութեան ծայրերը : Ամերիկայի Նիւ Եորք քաղաքի մէջ այս նորութիւնը լսուելուն պէս՝ տեղւոյն կանայք ալ սկսեցին զրօսաւորայրաց մէջ երեւել ոսկեղօծած ըզուցանութիւնը :

== Լոնտոնի մէջ 500 հոգի օրը 1500 լիւրա կը չահին, տունները այցելելով և ըզուցող կորելով ու մատնելու հիւանդութիւն դարձանելով : Այս գործով զբաղողներուն մեծ մասը կանայք են, և մէն մի այցելութեան համար 1 1/2 է մինչեւ 10 շիլլին վարձք կ'առնուն :

== Պէտնի Գլին գիւղաքաղաքի մեծաքանակաւ դատակարգէ անձի մը տան մէջ խնձոքի ատեն ուժգին փոթորիկ մը պատահելով՝ ծննդոյն վրայ կայծակ իջնի, հրաւիրեալ յաջորդ լիւրացիները խորհրդարանը կ'առնեն իրենց վախճանը և յանկարծ տեսնել են

որ ամենուն ալ ձերմակ շաղկիւններ, երեսներն ու ձեւերը լարուելն սեւեւած են : Կայծակը ծննդոյն բոլոր ծանձախարկիւններն առեր սրակեր է հրաւիրելոց վրայ :

== Անգլիոյ թագաւորին հիւանդութեան պատճառաւ թէկ յետաձգեցաւ թագադրութեան հանգէսը, բայց 500 հազար աղքատաց համար որոշեալ ճաշարուեցաւ Լոնտոնի 28 արուարձանաց հանրային ու դպրոցական սրահներուն մէջ, թագաւորին անձնական զանձէն վճարուելով ծախքը : Այս հացկերոյթին համար սպառեցաւ 330 հազար լիւրա միւս եղան, 250 հազար լիւրա փաթեթէս, 124 թօնօ կարկանդակ, 250 հազար լիւրա հաց, 1 միլիոն ունիկ պանիր, 36,000 կալօն գաւիթներ, 31250 կալօն զովացուցիչ ըմպելիք : 37,500 լիւրա ծախք եղան է 4000 սպասարներէն զատ, 75,000 տիկնայք և երեսասարք՝ բարձր դասերէ՝ ծառայել են : Ծախք ետք սիւկաւ, մէկմէկ բաժակ ու մէկմէկ տուփ չօքոյ աղբեր է բոլոր աղքատաց : 2000 ի չափ նուագածուք նուագել են ծախին ժամանակ այցելել են կալէսի իշխանն ու իշխանուհին և ալ իշխանք ու իշխանուհիք : Այս հացկերոյթին համար էտուարտ թագաւորին տուած մեծ գումարէն զատ, առեւտրական նշանաւոր տուններ ալ զանազան նուէրներ ըրած են : Գարեջրատուն մը՝ 1000 թօնօ գարեջրէ, Պ. Տընիս՝ 200 թօնօ բաթաթէս, Պ. Բոնիթի՝ 560 հազար տուփ չօքոյ, Զուայթ և որդի՝ 40 հազար չիլ լեմոններ, եւայն :

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ

Փորի կառ մորթի սեռ. — Սեռը չառնուած կաթին մածոնին՝ յէօքէնի, այսինքն՝ սեռոտ կաթի պանիրէն՝ օրինակի համար, եթէ յէօքէնի հինգ քաշ է, անոր կէսին չափ ալ խառնելով և քիչ մ'ալ չոր սեռ և 400 տրամի չափ ալ անի կարագ աւելցնելով, առաջի մը մէջ խմորի նման կը թրեն : Թրելու ատեն ալ քիչ մ'ալ բարակ աղ խառնելով, ուղի մղելով մէջ կը զետեղեն : Ասիկա փորի կամ մորթի սեռ կըսուի. տեսակ մը թարմ սնունդ է : Համը շատ լաւ է Բնդհանրապէս Տրապիչոնի նահանգի մէջ Կիւսիլիսանէի, Բարեդի և Երգիկայի մէջ կը չինեն : Գաղղիոյ մէջ՝ գարնան և ամռան 400 քաշ կաթէն 8-10 քաշ սեռ կ'առնուի : Իսկ աշնան ու ձմռան կաթէն տուներու սեռը 12 քաշի կը հասնի : 400 քաշ սեռէ 23 քաշ կարագ կ'առնեն : Միլիոն հաշուով՝ 24 քաշ կաթէն մէկ քաշ կարագ և 4 քաշ ալ սեռ առնուելով թէկ կը պատմուի, բայց 28-30 քաշ կաթէն մէկ քաշ կարագ կը գոյանայ : Գաղղիոյ մէջ կաթնոտ կենդանիները կանանչ խոտով և ջրոտ արմատներով կը սնանին : Թէկ շատ կաթ կուտան, բայց կարագը և սեռը շատ քիչ կ'ըլլայ : Յայտնի է որ կանանչ խոտով սնանող կենդանիներուն կաթը ջրոտ կ'ըլլայ : Այս պատճառաւ՝ մեր երկրին երկրագործ ընկերներս Ապրիլի վերջէն մինչեւ Յուլի 15 գոյացած կաթը, պանրաշինութեան կը յատկացնեն : անկէ ետք խոտերը կըսկսին չորանալ, թոռմիլ. այս ժամանակ գոյացած կաթը թէկ քիչ կ'ըլլայ, բայց թանձր ըլլալուն համար կարագ և սեռ չինելու կը յատկացնեն : Արգարի. Մայիսի վերջերը և Յուլի սկիզբները խոտերը կարծրանալով, կաթն ալ թէկ կը թանձրանայ, բայց սեռի, կարագի համար էն շատը, արմարեւները հընդերեւ յետոյ առնուած կաթն է :

անոր համար մեր մէջ գոյացած կաթին 5-6 քաշէն քաշ մը սեռ կ'առնուի : Վերը բացատրուած սեռի չիւնութիւնը հին մեթոտ մ'է : Հիմա, կաթը կ'ըլլէ յետոյ անմիջապէս կը պահեցնեն, որով թէ՛ շատ և թէ՛ պատուական սեռ կ'առնուի : Կը ցուցնէ որ այս նոր մեթոտը գեւեմնու գտած չէ մեր մէջ : մեր առաջադրուածները հին մեթոտին կառնած կը մնան գեւե :

Սեռի գործածութիւնը. — Սեռը շատ գործածական ուտելիք մ'է : Գաղղիոյ մէջ կարգ մը երկրագործներ, սեռը խառ խառ հաստըցնելով և գեւե թարմ եղած ատեն լաթի մը մէջ փաթեթելով, 48 ժամ հողին մէջ կը թաղեն : Սեռը հողին մէջ ծաւալը մեծցնելով, գրաւիչ գոյն մը և անուշիկ համ մը կ'առնէ : ասիկա աղելով, դարձեալ 48 ժամ հողին մէջ թաղելէ յետոյ, կերակուրէ ետքը իւր համեմ կը գործածեն : Ասիկա սեռի նման գործածուող կարագէ կը բաղկանայ : սաչափ որ, գործածութեան ատեն ո՛չ այնքան թարմ է ո՛չ այնքան հին ըլլալու չէ : այսինքն ոչ անոյշ և ոչ լեղի ըլլալու չէ : Կարգ մը երկրագործներու ըսածին նա յետոյ՝ թարմ վիճակի մէջ ամրան 26 ժամը և ձմռան 2-3 օրը անցնելու չէ : Կարգ մը տարրաբաններու ըսածին նայելով, այս տեսակ թարմ պանիր չինելու համար ձմռան 1 1/2 և ամռան 1 1/2 օր նստոնին բնածխտ խառնելով, թէ՛ կաթին թթուելը և թէ՛ զատուելիք սեռին մրուրը կարգիլուի : Թարմ կարագը կաթի բաղադրութեան մէջ անտեսանելի է : կաթը պղղելու և կաթնային թթուած կալմելու սկսած ատեն, կարագի հատիկները ամանին մակերեսոյթը կ'ենեն, որուն՝ մեք և՛ տեսնուր կուտանք : բայց այս սեռը բնապանիրով խառն կ'ըլլայ : այս երկուքը իրարու հետ չ'միացած՝ չեն կրնար կարագ կալմել : հետեւաբար առանք եւայրդի մէջ ծեծելով, միացընելու է : Կաթը եւայրդին մէջ ծեծելու ժամանակը՝ ամրան իրիկունն ու ուտուողը, իսկ ձմռան ցերեկն է : Մի քանի տարրաբաններ այս մասին 14-120 տարեկան կը բաւէ, կ'ըսեն : 180 տարեկանի կարագը ծակոտկէն և քանակով քիչ կ'ըլլայ : Ամրան տոթալին օրերու մէջ կարագ չինելու համար, եւայրդին մէջ 15-20 քաշ պղղ թորած ջուր գնելով, ժամու մը չափ մնայէ յետոյ, ծեծուելով սեռը կը դըրուի : գործողութեան ատեն կաթը ծեծելու ատեն եւայրդը պղղ ջուրի մէջ գնելու կամ շուրջը թաց լաթով փաթեթելու, և էն լաւ սառուցելի մէջ տեղաւորելու է : Զմռան, այսինքն սառնամանիքի ժամանակ ալ, եւայրդը տաք ծածկոյով կամ գաղջ ջուրի մէջ թաթխուած լաթով մը կը փաթեթուի, և երբեմն ալ սեռին տաք ջուր կը խառնուի : երբեմն ալ եւայրդը գաղջ ջրով լեցուն ուրիշ ամանի մը մէջ կը տեղաւորուի կամ հողին մօտ տեղ մը կը դրուի : Եւայրդը ծաւալին կէսէն աւելի լեցնելու չէ : ասկէ զատ՝ կանոնաւոր կերպով ծեծելու է : եթէ սեռը անկանոն կերպով ծեծուի, իւրը նորէն կը հեղուկանայ : առաջապէս ծեծուած ատեն ալ կարագը, ամուրը գէշ հոտ մը եւ համ մը կ'առնէ : գոյնն ալ, ծանրութիւնն ալ կը փոխէ : Մեր երկ-

րազմործները իւրը մածունէ կ'առնուն. մի քանի տեղեր ի մէջ այլոց, Բուսիլի կաթնարաններուն մէջ, կաթէն ուղղակի կերպով կարագ կը հանեն և թանէն ալ պահել կը չինեն. Կովի եւ գոմէշի կաթերը կը թերւով, օրական գոյացած կաթը, քիչ տաք տեղ մը 24 ժամ իւր վիճակին կը ձգեն, որ անխմոր մածունի պէս բան մը կ'ըլլայ: Այս մածունը եւայրդի մէջ գնելով կը ձեռեն և կարագը կ'առնուն. ըստ հոս մը կ'ունենայ. այն կողմերը արժէքաւոր է: Բայց շատ չըլլալուն համար, շուկան չծախուի, միայն իրենց պէտքերուն կը գործածեն: Ասոր թանն ալ բան մը չ'արժէք. միայն կրակին ցուցնելով թիւերը ներքեւ յետոյ, շուրը կը նետեն և ժաժիքի նմանող պանիր մը կը պատուարան: Պայքըստիւրի և Պայքայի կողմերը եւայրդ չեն գործածեն: Կովէն կարագը առնելով, գոյալով ժամանակ մը ձմեռէ և ջրով լուսէ յետոյ, աղիւղ մորթեալ մէջ կը լեցնեն: Այսպէս շնուած կարագներուն թանը ամբողջովին չենեն. ասիկա շատ քանակով ազդեցութիւն համար, շատ միտք կուտայ: Հալէպի, Սուրիոյ, Ատա-նայի, Տիարպէքիւրի և Անատոլիոյ ուրիշ շատ տեղեր կարագը մածունէ կ'առնուն: Ս. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆԻ
Երկրագործ

ՎԷՊ ՍԵ

ՀԱՍՏԵՍՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՐԶԱՆԿՈՒԹԻՒՆ Է

Օրիորդ Թէրէզա՝ որ Բոսթէն գիւղաքաղաքի մէջ տան մը չոր-րորդ յարկը կը բնակէր և շարունակ կարող կը գրաւէր, — ամենուն յարգանքն ու համակրանքը գրաւած էր. մանաւանդ տանտէրը կը սիրէր զանի իբրեւ իւր զաւակը: Շատ աշխատասէր, շատ գեղեցիկ ու քաղցրաբարոյ էր: Գիւղաքաղաքին երկրաստարդներն ակնածու թեամբ կը խօսէին անոր վրայ, և ո՛չ ոք չէր համարձակեր անպատշաճ կերպով վարուիլ:

Թէրէզա՝ միայն Բոսթոն անուն երկրաստարդի մը տուած էր սիրտը, և փոխադարձաբար՝ Բոսթոն, որ բոլորեղնայ քաւական հարուստ գործարանապետ Թոմասին որդին էր: Շատ խնայասէր և միշտ իսկ կծծի էր Թոմասը. իւր գործարանին մէջ սակաւիկ թոշակով մը կը գործածէր որդին, կ'աւելը ամուսնացնելու մեծահարուստ աղջկան մը հետ, կը սրտմտէր Թէրէզայի հետ անոր յարաբերութիւնն ունենալուն համար, և կ'աշխատէր արգելել անոնց ամուսնութիւնը:

Թէրէզա ալ գիտէր Բոսթոնի հօր այս տարապայման սրտմտութիւնը, և շատ կը ցաւէր կը տըխւէր, բայց մը լռէր իւր չքաւորութեան պատճառաւ: Օր մը տան տիրուհին՝ քրտնած ու յուլած վեր Թէրէզայի սենեակը կը վալէ կրտէ:

— Աղջիկ, կարգացի՛ր այս օրուան յրազիրն:

— Ա՛յ:

— Ա՛յ, կարգա՛, տե՛ս թէ ի՞նչ կը գրէ:

Թէրէզա մեծու զարմացմամբ կ'առնու կը կարդայ լրագիրն: Մանուցմանց բաժնին գլուխը սա՛ Ազգը կար. — «Կը խնդրուի որ՝ օրիորդ Թէրէզա Վրէնայ պայմանա-

գրութեանց նոտար Պ. Էտվարի պաշտօնատունը երթայ Լաֆէշ փողոցը, որուն հետ պիտի տեսակցի ընտանեկան խնդրոյ մը համար»: Թէրէզա այս տողերը կարդալու ատեն չէր հաւատար աչքին: Պայ-մանագրութեանց նոտարին հետ ի՞նչ գործ ունէր. այս ազգաբա-րութիւն արդարեւ զարմանալի էր: Տան տէրը կը հարցունէր.

— Աղջիկ, գու՛շ Թէրէզա Վրէնայ:

— Այո՛, ես եմ:

— Ուրեմն պէտք է որ երթաս տեսնես նոտարը:

— Արդեօք ինչո՞ւ տեսնել կ'ուզէ:

Թէրէզա ընտանեկան միջոց կողմանէ հարստութիւն մը քեզ ժառանգութիւն մնացած է:

— Թէրէզա:

— Ո՛հ, գիտե՛ս, ո՞րչափ ու-րախացայ. այնչափ չափի հրճուէի, եթէ ինձ ըլլար այդ հարստութիւնը. արդէն ես կը դուռնակէի թէ՛ գու օր մը երջանիկ պիտի ըլլայ. արդ ո՞րչափ պիտի ուրախանայ Բոս-թոն ալ:

Խորհիլ սկսաւ Թէրէզա: Արգարեւ հարստութիւն մը մնացած էր իրեն. . . ինքնին հաղորդող մոտածութիւններ կ'ընէր: Քիչ մը ետքը այցելեց Բոսթոն. իմացուցին անոր ալ. երկուստեքը՝ չափա-զանց դո՛հ և ուրախ՝ գոչեց:

— Ա՛յ, եթէ քիչ մը հարստութիւն վիճակէր քեզ, քանի՛ երջանիկ կ'ըլլայինք. չէ՛ թէ ինձի համար, այլ հօրս հաւանութիւնն ստանալու համար այսպէս պէտք է ապա թէ ո՛չ ուրիշ միջոց ու հնար չկայ՝ անոր հաւանութեան արժանի ըլլալու համար:

— Ահա ես ալ այդ պատճառաւ կ'ուրախանամ. բայց ինչո՞ւ յայտ-նի է այդպէս ըլլալն:

— Անշուշտ բան մը կայ. ան-շուշտ պարագր բան չէ. պարագր տեղը չկոչէր քեզ:

— Ո՛վ գիտէ:

Նոյն օրը միշտ երեկոյ երկու-րեւ քաղցր երեւակալութիւններով օրօրեցան: Նոյն գիշերը միշտ ա-ռաւօտ չկրցաւ քնանալ Թէրէզա. չէր գիտեր ի՞նչ ընելիքն. ո՛վ Աստուած, արդեօք երջանիկ պիտի ըլլամ, կըսէր:

Օրիորդ Թէրէզա հետեւեալ ա-ռաւօտ կանուխ գնաց պայմանա-գրութեանց նոտար Պ. Էտվարի պաշտօնատունը, որ արտաքին կար-գի տեսարան մը կը ներկայացը-նէր. յայտնի կերեւէր թէ այդ նոտարը քիչ աշխատութիւն ունե-ցող գասակարգէ է: Երբ օրիորդը ծանօթութիւն տուաւ իւր վրայ, Էտվար անոր երեսը նայելով հար-ցունել սկսաւ.

— Պ. Վրէնայի աղջիկն ես գու-՞շ Այո՛:

— Գիտե՛ս հօրդ գտնուած տե-ղը:

— Ո՛հ, հայրս մանկութեանս ժամանակ նաւու մը զեկավարու-թեամբ Պուէնոս-Այրէս գացեր և այլ ևս չէ վերադարձեր:

— Անձնագիր ունի՞ս.

— Այո՛:

Օրիորդը գրպանէն հանեց ջը-ցուց զայն: Նոտարն ուշադրու-թեամբ դիտելէ ետքը յարեց.

— Ասով կը հաստատուի թէ՛ յաւալագոյն Պուէնոս-Այրէս գա-ցող Վրէնայի աղջիկն ես: Հայրդ

այլ ևս չէ վերադարձեր անտի, բայց բաւական հարստութեան տի-րացիւր է. վերջէս մեռեր է՝ 650 հազար ֆրանք ժառանգութիւն թողլով քեզ. տեղոյն պայմանա-գրութեանց նոտար Պ. Էրէսէլ հե-ռագրած է ինձ. արդ հարկադրու-եալ ես երթալ ստանալ այդ հա-րստութիւնը:

— Երթա՛լ . . .

— Այո՛, ես կ'ընամ՝ այժմէն իբր փոխալ ճանապարհածախքը. ժամանակ անցունելով խոհեմութիւն չէ. պէտք է ուղեւորել առաջին շոգենաւով:

— Ի՞նչպէս.

— Առաջին թղթատարով վաղ-անդ առաւօտուն կուգաս ինձ. անցագիրդ պատրաստել կուտամ. պէտք եղած գրամը կը վճարեմ. իսկոյն կ'ուղեւորիս. հեռագրով ալ կ'իմացունեմ նոտարին:

— Շատ լաւ:

Օրիորդը նոտարին քովէն ելնե-լու ատեն, 650 հազար ֆրանք բա-ռերը տակաւին կը թնդացնէին ականջները. անբացատրելի խայ-տանօք վազեց գնաց բնակարանը. հաղորդեց միաներուն ալ, և ա-մենքն ալ ուրախակից եղան անոր:

Թէրէզա՝ երկու օր ետքը նո-տարին հանդիպելով՝ առաւ բաւա-կան գումար մը, անցագիրն ու յանձնարարագիր և ուղեւորեցաւ: Այս երկու ուղեւորութեանը մէջ շատ ուրախ էր. 650 հազար ֆր-րանք . . . երբէք կ'երեւակայէր այսչափ հարստութեան տիրանալը. այժմէն որոշած էր այդ գրամին կիրառութեան եղանակն ալ. 50000 ֆրանքը տանտիրոջը պիտի տայ, 300 հազար ֆրանքը պիտի բաժ-նէ աղբատայ. մնացեալն ալ իբր գրամով պիտի յանձնէ Բոսթոնի Այս վիճակին մէջ՝ տարակոյս չկար թէ՛ Բոսթոնի հայրը Պ. Թոմասը հա-ւանութիւն պիտի տար իրենց ա-մուսնութեան համար:

Հասաւ ի Պուէնոս-Այրէս. իշա-ռաջնակարգ պանդակ մը, ուր գտնուած ուղեւորք ու յաճախորդ-մէկ սեպանի վրայ միահամուռ կը ճաչէին ցերեկ ու երեկոյ. օրիորդն անդ հարուստ սպանիացիի մը հետ մտերմացաւ և գալուն պատճառ-ներն հաղորդեց: Սպանիացին՝ Տոն Բիէր Վարլագ անուն ո՛չ միայն հարուստ այլ և վեհանձն, բայե-կիրթ ու փափկավար մարդ մ'էր. Պուէնոս-Այրէսի մէջ ամենաբար-ձակ հողի տէր էր. երկրագործու-թեամբ ու վաճառականութեամբ կը զբաղէր. անոր ըլլալուն համար այս պանդակին մէջ կը բնակէր:

Օրիորդ Թէրէզա հետեւեալ օրը սկսաւ վնասել պայմանագրու-թեանց նոտար Պ. Էրէսէլը. այդ անունով մարդ չկար իրեն ցուց-ուած տեղը. շտապ մը շարունակ թափառած, և այդ անունով նո-տար գտած չէր: Խեղճ աղջկան համար թշուառութեան հարուած մը եղաւ այս, խեղճ . . . Ի՞նչ պիտի ընէր. . . վերջապէս գաղ-ղիական հիւպատոսին գիմեց. հիւ-պատոսը պատասխանեց թէ՛ այդ անունով նոտար չկայ, թէ՛ Վրէնայ անուն անձ մը հարստութիւն մը նացած չէ, և թէ՛ ինքն ի հարկէ կ'իմանար, եթէ երբէք այդպիսի բան մը ըլլար: Աղբեցաւ, այլ յայլ-մէ եղաւ Թէրէզա. գորդողալով հարցուց.

— Ուրեմն զիս ինչո՞ւ գրկեց Բոսթէնի պայմանագրութեանց նո-տարը:

— Ձեմ գիտեր, թէ երեսն են-գութիւն մը կայ: Կ'ընաս երթալ, գատարան գիմել և վնասուց փո-խարկութիւն պահանջել:

Թէրէզա անտի ալ եղաւ բոլո-րովին յուսահատ. չէր գիտեր ի՞նչ ընելիքը: Բոսթէնի նոտարը միայն ճանապարհածախք տուած էր. խեղամուռ եղաւ թէ խաղ մ'եղած է իրեն՝ Թոմասին կողմանէ, որպէս զի որդւոյն հետ իւր ամուսնութիւ-նը արդիւն . . . Խեղճը լալով վե-րադարձաւ. կը մտածէր, կը մը-տատանէր ապշած ու յուսահատ: Եղելով թիւնը իմացուց սպանիացիին, և նա շատ զգածութեամբ միջոցա-րեց:

Անցաւ ամիս մը: Հարուստ ըս-պանիացիին հետ օրիորդ Թէրէզայի ամուսնութեան հանդէսը կատար-ուեցաւ: Օրիորդն հարկադրուած էր ընդունել սպանիացիին առա-ջարկութիւնը, որովհետեւ նա չա-վաղանց կը սիրէր զինքը. Թէրէ-զա ալ անտարբեր չմտաց. սկսաւ բարկով յարկ անոր: Ժամանակ մ'եղաւ զաւակ տէր ալ եղան. եր-ջանկութիւնը կատարեալ եղաւ. Թէրէզա՝ մեծահարուստ և մեծա-բեկ մայր մ'եղաւ:

Հինգ տարի ետքը, տիկին Թէ-րէզայի ամուսինն ի Փարիզ գործ մը ունենալուն համար, անոր հետ Գաղղիա վերադարձաւ և Բոսթէն գիւղաքաղաքն հանդիպեցաւ. կ'ու-զէր տեղեկութիւնն ստանալ՝ այդ գիւղաքաղաքի մէջ գտնուողնե-րուն վրայ. գնաց այն տունը, ուր կը բնակէր երբեմն. տանտիրուհին ուրախութեան արտասուօք գրկեց զինքը. Թէրէզա անոր մանրամասն պատմեց եղածները. վերջապէս երբ Բոսթոնի վրայ տեղեկութիւն հարցուց, կինը պատասխանեց.

— Ո՛հ, չէ՛ս գիտեր ո՞րպիսի անցքեր, արկածներ պատահեցան. Պ. Թոմասը անակացաւ. գործարա-նը գոցուեցաւ. որդին՝ Բոսթոն՝ որ բոլորեղնայ վաճառականի մը աղջի-կան հետ ամուսնացած էր, երեք տարի ետքը՝ երկուքն ալ, այլ ու կին՝ կառքով խորհրդատ մը ինկան մեռան. արդ Թոմասը կը մուրայ ե-կեղեցոյ գուռը:

Տիկին Թէրէզայի վրայ շատ ծանր տարւորութիւն ըրաւ այս տխուր ծանօթութիւնը: Գրպանէն շատ մը գրամատում հանելով՝ կը-նոջը ապէս ետքը՝ 50 սակի ալ թն-սելի գրկեց, պատուիրեւով որ չը յայտնուի իւր անունը:

Տանտիրուհին արտասուաց հե-ղեղներով շնորհակալութիւններ կը մատուցանէր տիկին Թէրէզայի այս աստիճան գլխաւորութեան, այս աստիճան վեհանձնութեան ու ան-խելաշարութեան համար, և կը յեղ-յեղէր.

— Արդարեւ երջանկութիւն է համեստութիւնը . . .

Հիւժախիտ արդի ամենաշարժող դարուն եւ արդիապահական կարեւոր ծանօթութիւններ: — Դը-րած է տղթմոր Կ. Ս. Գնաճեան է-ֆէնտի: Կը ծախուի Հայ գրավա-ճառայ քով, կամ ընդ մօտ ջրավա-ճառ նշան աղայի խանութը, և կը գտնուի ատամնաբոյժ Միքայէ-ֆէնտի տունը: — Գինն է 3 1/2 դր:

ՏՊԱՐԱՆ
ՍԱՐԵԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՊԵ ԱՆԻ ՏԱՏՏԵԱՆ ԹԻԻ 38

ձշոյնը, մայրոքին եւ արագո-քին նշանարանն է Սարեւան եւ Ընկ. Տպարանին:

Մարդիկն են Ընկ. Տպարանը կը տպագրէ բոլորովին ՆՈՐ տառերով Թուրքերէն, Հայերէն, Պարսկերէն, Յունարէն և այլ լեզուով Գիրքեր, Հանգէսներ, Լրագրեր եւ Տնտրական: Մարդիկն են Ընկ. Տպարանը կը տպուի վաճառականական հանգեցոյ-ցներ, նամակագրութիւններ, հասցէներ, նորաստեղծ հրաւիրագրեր, տոմար, այցեքարտեր, մահադէր եւն. եւն. Մարդիկն են Ընկ. Տպարանը ուղ-ղակի կը թղթակցի գաւառներու հետ տպագրական բոլոր գործերու համար, գիրքերու տպագրութեան արտօնու-թիւններն ալ Մէարիֆէն տնտէրու պայ-մանաւ:

Տպարանի գիմող բոլոր յաճախորդ-ը կը յուսանք որ գո՛հ մնան:

ԱՌԶԵՌՆ
ՆԱՄԱԿԱՆԻ

Պարոնակութիւն. — Նոր տարւոյ և անուան տօնի նամակներ. — Ու-ղեւորք. — Յուսակաւորք. — Յանձ-նարարականք. — Գործի նամակներ. — Կտակներ. — Աղերսագրեր. — Վկայագրեր. — Ընտանեկան նամակ-ներ. — Տոմարներ. — Գրագիտաց նամակներ. — Յօրինեց Ս. Գալիա-մաճեան: — Բ. Տպագրութիւն: — Գին 7 դր:

ԲՕԼԷՔՍԻՕՆԻ ՓՈԽԼԷՐ

Մարտիրոս Էֆ. Արագեան, հան-րածանօթ վաճառական նամակագրոյ մի, ամեն տեսակ փութիւր, մանաւանդ հին եւ նոր թրքական եւ տեղական եւրո-պականներ՝ կը գնէ զո՞րոցոյցէ գինե-րով, եւ միանգամայն ամեն տեսակ հին փութիւր կը վաճառէ գիւրամատչե-լի գինով:

Հասցէ՝
Ղալաթիա, Տեմիր-խան, Կ. Պոլիս

PILULES HOLLOWAY

ԴԵՂԱՆԻՍՏ ԶՈԼԼՈՆԻԷՐ

Լեարդի, ստամոքսի եւ արիքնե-րու ամեն տեսակ անկարգութեանց հա-մար խիստ ընտրի է սոյն դեղատար, և ամեն ջրային տկարութեան, ուժա-թափութեան և տխրութեան համար. կը ջնջէ և անհետ կ'ընէ ամեն տեսակ անկարգութեանց հետքերը: Սրտի և երկականց վրայ օգտակար ազդե-ցութիւն մը ունի. արիւնը մաքրելով՝ նորա խանգարեալ վիճակը կը կանո-նաւորէ, և գրգռելով կենսական գոր-ծարանները կը գործցնէ: Իւր դեղա-կան մեծ ազդեցութեամբ սրտախառ-նութիւն, կծուութիւն, մաղձային հի-ւանդութիւններ, որովայնի մէջ լըց-ուած կազեր, զլխի ցաւեր կը վան-ն, մարդոցութիւնը կը չափաւորէ, և մար-մինը մաքրուելով բոլոր այն աղտոլու-թիւններէ, որ շատ անգամ զանազան հիւանդութեանց սկզբնապատճառ կ'ըլ-լան, առողջ՝ ուժեղ և քնակաւ գիւ-րը կը գտնուի:

ONCUEHT HOLLOWAY

ՍՊԵՂԱՆԻ ԶՈԼԼՈՆԻԷՐ

Մորթալին հիւանդութիւն և վէրք բուժելու մասին ունեցած պայման-կան յատկութեանց չի հաւատարմը-նաւ ուրիշ դեղ մը: Հին կամ նոր թու-նաւոր վէրքեր, ունեցող, քաղցիկ (ջլիքիֆիկէ), օրօրեցիկ և անանց վէ-րքեր կա՛մ բոլորովին կ'անցնին և կա՛-կը լաւանան. օգտակար է նա և հար-բուխի, հալի, սրտի բարձրաման, ման-ւանդ յօդացաւ. (էկ) ըստած հիւան-դութեան: Իւր կազդուրիչ և զօրաւոր ազդեցութեամբ խոլը (սքրամա) չի-ւանդութեան ապակաւիչ գորութիւն ի՞նչ աստիճան որ ըլլայ՝ կը զիւն-գրաւէ:

Այս դեղերուն գործածութեան ե-ղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տիկի վրայ, որ կը գտնուի ամեն դեղա-վաճառներու քով և մասնաւորապէս Պաղչէ-Գալիս. Թաշ-Սանի կողմերը Պ. Գալիսպեանի դեղարանը, թիւ 7. կը ծախուի:

Աւելի տանել ուղղորդ կը հրաւիրուի սո. Նեղիմիկն տղթմոր Հոյոս, ի Լանտոն Օքսփորտ փողոց թիւ 533:

ՏԵՐՈՐՆ ԵՒ ՏԵՐ
Հ. Ս. ՊԱՆԱՅԱՆԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ս. ՍԱՐԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Պապը-Ալի ճաղատախ թիւ 38